Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 8. mája 2025*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana spotrebiteľa – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Smernica 93/13/EHS – Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 – Zmluva o hypotekárnom úvere indexovanom na cudziu menu – Žaloba spotrebiteľa na vyhlásenie zmluvy za neplatnú – Návrh na nariadenie zabezpečovacích opatrení spočívajúcich v pozastavení plnenia zmluvy – Smernica 2014/59/EÚ – Ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií – Banka, ktorej krízová situácia sa rieši – Článok 1 ods. 2 – Právomoc členských štátov prijať prísnejšie alebo dodatočné pravidlá v porovnaní s pravidlami stanovenými v tejto smernici – Vnútroštátna právna úprava, ktorá ukladá povinnosť zamietnuť návrhy na nariadenie zabezpečovacích opatrení proti inštitúcii, ktorej krízová situácia sa rieši“

Vo veci C-324/23 [Myszak] [i],

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava, Poľsko) z 26. októbra 2022 a doručený Súdnemu dvoru 25. mája 2023, ktorý súvisí s konaním:

OF,

EI,

RI

proti

M.K., insolvenčný správca spoločnosti Getin Noble Bank S.A., v likvidácii,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory C. Lycourgos, sudcovia S. Rodin, O. Spineanu-Matei (spravodajkyňa), S. Gervasoni a N. Fenger,

generálna advokátka: L. Medina,

tajomník: M. Siekierzyńska, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 17. októbra 2024,

* Jazyk konania: poľština.

[i] Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– OF, EI a RI, v zastúpení: W. Bochenek, P. Stalski a T. Zaremba, radcowie prawni,

– M.K., v zastúpení: P. Cieślak a M. Pyziak-Waląg, adwokaci,

– poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, M. Kozak, R. Stańczyk a B. Trocha, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: U. Małecka, P. Ondrůšek a D. Triantafyllou, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní z 12. decembra 2024,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288) v spojení so zásadami efektivity a proporcionality a s článkom 34 ods. 1 písm. b) a g) a článkom 70 ods. 1 a 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ z 15. mája 2014, ktorou sa stanovuje rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností a ktorou sa mení smernica Rady 82/891/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EÚ, 2012/30/EÚ a 2013/36/EÚ a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1093/2010 a (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 173, 2014, s. 190).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi OF, EI a RI na jednej strane a M.K., insolvenčným správcom spoločnosti Getin Noble Bank S.A., v súčasnosti v likvidácii, na druhej strane vo veci návrhu na nariadenie zabezpečovacích opatrení, ktorý podali OF, EI a RI v rámci konania o vyhlásení zmluvy o hypotekárnom úvere indexovanom na cudziu menu za neplatnú a na vrátenie súm zaplatených v rámci plnenia tejto zmluvy, ktorú uzavreli so spoločnosťou Getin Noble Bank.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 93/13

3 Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

4 Podľa článku 7 ods. 1 tejto smernice:

„Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislemu [ďalšiemu – *neoficiálny preklad*] uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

Smernica 2014/59

5 Podľa odôvodnení 5, 49 až 51 a 131 smernice 2014/59:

„5. … je potrebný režim, ktorý poskytne orgánom dôveryhodný súbor nástrojov na dostatočne včasnú a rýchlu intervenciu do nezdravej alebo zlyhávajúcej inštitúcie tak, aby sa zabezpečila kontinuita zásadných finančných a ekonomických funkcií inštitúcie, pričom by sa minimalizoval vplyv zlyhania inštitúcie na hospodársky a finančný systém. Tento systém by mal zabezpečiť, aby akcionári niesli straty ako prví a aby veritelia niesli straty po akcionároch za podmienky, že žiadnemu veriteľovi nevzniknú väčšie straty, než aké by mu vznikli, ak by sa inštitúcia likvidovala na základe bežného konkurzného konania, a to v súlade so zásadou neznevýhodnenia veriteľov uvedenou v tejto smernici. …

…

(49) Obmedzenia práv akcionárov a veriteľov by mali byť v súlade s článkom 52 [Charty základných práv Európskej únie]. Nástroje riešenia krízových situácií by sa preto mali uplatňovať len na tie inštitúcie, ktoré zlyhávajú alebo pravdepodobne zlyhajú, a to len vtedy, keď je to potrebné na to, aby sa vo všeobecnom záujme splnil cieľ, ktorým je finančná stabilita. Nástroje riešenia krízových situácií by sa mali uplatňovať najmä vtedy, ak sa inštitúcia nemôže likvidovať na základe bežného konkurzného konania, keďže by sa tým destabilizoval finančný systém, a príslušné opatrenia sú potrebné s cieľom zabezpečiť rýchly prevod a pokračovanie systémovo dôležitých funkcií, a ak neexistujú žiadne rozumné vyhliadky akéhokoľvek alternatívneho súkromného riešenia vrátane akéhokoľvek zvýšenia kapitálu existujúcimi akcionármi alebo akoukoľvek treťou stranou, ktoré by postačovalo na úplnú obnovu životaschopnosti inštitúcie. Okrem toho pri uplatňovaní nástrojov riešenia krízových situácií a pri vykonávaní právomocí riešiť krízové situácie by sa mala zohľadňovať zásada proporcionality a osobitosti právnej formy inštitúcie.

(50) Zasahovanie do vlastníckych práv by nemalo byť neprimerané. … V prípade čiastočného prevodu aktív inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, na súkromného kupujúceho alebo na preklenovaciu banku by sa zvyšná časť inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, mala likvidovať na základe bežného konkurzného konania. S cieľom chrániť akcionárov a veriteľov, ktorí zostanú v likvidačnom konaní inštitúcie, by akcionári a veritelia mali mať nárok, aby sa im na základe ich nárokov alebo kompenzácie ich nárokov v rámci likvidačného konania nevyplatilo menej, než by podľa odhadov získali, ak by sa celá inštitúcia likvidovala na základe bežného konkurzného konania.

(51) S cieľom chrániť právo akcionárov a veriteľov by sa mali stanoviť jasné povinnosti týkajúce sa ocenenia aktív a pasív inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, a ak sa to v zmysle tejto smernice vyžaduje, ocenenia zaobchádzania, ktoré by sa na akcionárov a veriteľov uplatňovalo, ak by sa inštitúcia likvidovala na základe bežného konkurzného konania. … Ak sa skonštatuje, že akcionárom a veriteľom sa na základe ich nárokov alebo

kompenzácie ich nárokov vyplatilo menej, než by sa im vyplatilo v rámci bežného konkurzného konania, mali byť mať nárok na vyplatenie rozdielu[, pokiaľ to táto smernica vyžaduje – *neoficiálny preklad*]. …

…

(131) Keďže cieľ tejto smernice, a to harmonizácia pravidiel a postupov na riešenie krízových situácií inštitúcií, nie je možné dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu účinkov zlyhania ktorejkoľvek inštitúcie v celej [Európskej únii]ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 [ZEÚ]. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku, táto smernica nepresahuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.“

6 Podľa článku 1 ods. 2 tejto smernice:

„Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať prísnejšie alebo dodatočné pravidlá v porovnaní s pravidlami stanovenými v tejto smernici a v delegovaných a vykonávacích aktoch prijatých na základe tejto smernice, a to pod podmienkou, že majú všeobecnú platnosť a nie sú v rozpore s touto smernicou a s delegovanými a vykonávacími aktmi prijatými na základe tejto smernice.“

7 Článok 34 uvedenej smernice s názvom „Všeobecné zásady, ktorými sa riadi riešenie krízových situácií“ v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby orgány pre riešenie krízových situácií pri uplatňovaní nástrojov na riešenie krízových situácií a vykonávaní právomocí riešiť krízové situácie prijali všetky vhodné kroky na zabezpečenie toho, aby sa opatrenia na riešenie krízových situácií prijímali v súlade s týmito zásadami:

…

b) veritelia inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, znášajú straty po akcionároch v súlade s hierarchiou ich nárokov v rámci bežného konkurzného konania, pokiaľ nie je v tejto smernici výslovne stanovené inak;

…

g) žiadny veriteľ neutrpí vyššie straty než straty, ktoré by utrpel, ak by sa inštitúcia alebo subjekt v zmysle článku 1 ods. 1 písmena b), c) alebo d) zlikvidovali v rámci bežného konkurzného konania v súlade ochrannými opatreniami podľa článkov 73 až 75;

…“

8 Článok 37 ods. 6 tejto smernice stanovuje:

„Ak sa [ako] nástroje riešenia krízových situácií [používajú iba odpredaj obchodnej činnosti a preklenovacia inštitúcia] a používajú sa na prevod len časti aktív, práv alebo záväzkov inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, zvyšková inštitúcia alebo subjekt uvedené v článku 1 ods. 1 písm. b), c) alebo d), z ktorých sa previedli aktíva, práva alebo záväzk[y], sa zlikvidujú na základe bežného konkurzného konania. Takáto likvidácia sa uskutoční v primeranom časovom horizonte…“

9 Článok 70 smernice 2014/59, nazvaný „Právomoc obmedziť vynucovanie záložných práv“, v odsekoch 1 a 4 stanovuje:

„1. Členské štáty zaistia, aby orgány pre riešenie krízových situácií mali právomoc obmedziť záložných veriteľov inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, pri vynucovaní záložných práv vo vzťahu k akýmkoľvek aktívam danej inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, od uverejnenia oznámenia o obmedzení v súlade s článkom 83 ods. 4 do polnoci (v tom členskom štáte, v ktorom je orgán pre riešenie krízovej situácie danej inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, usadený) pracovného dňa nasledujúceho po uverejnení uvedeného oznámenia.

…

4. Pri vykonávaní právomoci podľa tohto článku zohľadňujú orgány pre riešenie krízových situácií vplyv, ktorý môže mať daná právomoc na riadne fungovanie finančných trhov.“

10 Článok 73 písm. b) tejto smernice s názvom „Zaobchádzanie s akcionármi a veriteľmi v prípade čiastočných prevodov a uplatňovania nástroja odpísania dlhu“ sa týka situácie, keď vnútroštátny orgán pre riešenie krízových situácií uplatňuje nástroj odpísania dlhu. Tento článok v písmene a) stanovuje:

„Členské štáty v prípade, že sa uplatnil jeden alebo viaceré nástroje na riešenie krízových situácií, a to najmä na účely článku 75, zabezpečia, aby:

a) okrem prípadov, keď sa uplatňuje písmeno b), ak orgány pre riešenie krízových situácií prevedú len časti práv, aktív a záväzkov inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, sa akcionárom a tým veriteľom, ktorých nároky sa nepreviedli, vyplatilo na uspokojenie ich nárokov aspoň toľko, koľko by sa im vyplatilo, ak by sa inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, likvidovala na základe bežného konkurzného konania, v čase keď sa prijalo rozhodnutie uvedené v článku 82.“

11 Článok 74 uvedenej smernice, nazvaný „Oceňovanie rozdielu v zaobchádzaní“, v odsekoch 1 a 2 spresňuje:

„1. Na účely posúdenia, či by sa akcionárom a veriteľom poskytlo lepšie zaobchádzanie v prípade, ak by inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, vstúpila do bežného konkurzného konania, a to aj (ale nie výlučne) na účely článku 73, členské štáty zabezpečia, aby oceňovanie vykonala nezávislá osoba čo najskôr po tom, ako sa vykonalo opatrenie alebo opatrenia na riešenie krízovej situácie. Toto oceňovanie sa odlišuje od oceňovania vykonaného na základe článku 36.

2. Oceňovaním podľa odseku 1 sa určí:

a) zaobchádzanie, ktoré by sa na akcionárov a veriteľov alebo príslušných systémov na ochranu vkladov vzťahovalo, ak by inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši a v súvislosti s ktorou sa vykonalo opatrenie alebo opatrenia na riešenie krízových situácií, vstúpila do bežného konkurzného konania v čase, keď sa prijalo rozhodnutie uvedené v článku 82;

b) skutočné zaobchádzanie, ktoré sa na akcionárov a veriteľov vzťahovalo pri riešení krízovej situácie danej inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, a

c) či existuje akýkoľvek rozdiel medzi zaobchádzaním podľa písmena a) a zaobchádzaním podľa písmena b).“

12 Podľa článku 75 tej istej smernice s názvom „Ochranné opatrenia pre akcionárov a veriteľov“:

„Členské štáty zaistia, že ak sa v oceňovaní vykonanom podľa článku 74 skonštatuje, že ktorémukoľvek z akcionárov alebo veriteľov uvedených v článku 73… vznikli väčšie straty, ako by vznikli pri likvidácii na základe bežného konkurzného konania, majú právo na výplatu rozdielu z mechanizmov na financovanie riešenia krízových situácií.“

Poľské právo

Občiansky zákonník

13 Článok 385[1] Ustawa Kodeks cywilny (Občiansky zákonník) z 23. apríla 1964 v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (Dz. U. 2020, položka 1740) v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Ustanovenia zmluvy uzatvorenej so spotrebiteľom, ktoré neboli dohodnuté individuálne, nie sú pre spotrebiteľa záväzné, ak jeho práva a povinnosti upravujú takým spôsobom, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi a ktorý vážne porušuje jeho záujmy (neprijateľná zmluvná podmienka). Uvedené neplatí pre zmluvné podmienky, ktoré vymedzujú hlavné plnenia strán, vrátane ceny alebo odmeny, ak boli jednoznačne formulované.

2. Ak nejaká zmluvná podmienka nie je podľa § 1 pre spotrebiteľa záväzná, ostatné ustanovenia zmluvy zostávajú pre strany záväzné.“

14 Článok 405 tohto zákonníka stanovuje:

„Každý, kto bez právneho dôvodu získal majetkový prospech na úkor inej osoby, je povinný tento prospech vrátiť v naturáliách alebo poskytnúť náhradu zodpovedajúcu hodnote tohto prospechu.“

15 Podľa článku 410 ods. 2 uvedeného zákona:

„Plnenie je bez právneho dôvodu, ak osoba, ktorá plnenie poskytla, nebola povinná ho vôbec poskytnúť alebo nebola povinná ho poskytnúť osobe, ktorej ho poskytla, alebo ak dôvod plnenia zanikol, alebo ak sa nedosiahol účel plnenia, alebo ak právny úkon, na základe ktorého bolo potrebné plnenie poskytnúť, bol neplatný a po poskytnutí plnenia nenadobudol platnosť.“

Občiansky súdny poriadok

16 Ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (Občiansky súdny poriadok) zo 17. novembra 1964, v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (Dz. U. 2021, položka 1805), v článku 189 stanovuje:

„Žalobca môže podať na súd návrh na určenie, či existuje alebo neexistuje určitý právny vzťah alebo právo, ak má oprávnený záujem na konaní.“

17 Článok 730[1] tohto poriadku stanovuje:

„1. O nariadenie zabezpečovacieho opatrenia môže požiadať ktorýkoľvek účastník alebo osoba zúčastnená na konaní, ak preukáže pravdepodobnosť existencie nároku a právny záujem na nariadení zabezpečovacieho opatrenia.

2. Právny záujem na nariadení zabezpečovacieho opatrenia existuje vtedy, ak sa v prípade neprijatia zabezpečovacieho opatrenia zmarí alebo vážne sťaží výkon súdneho rozhodnutia, ktoré má byť vydané v danej veci alebo sa inak zmarí alebo vážne sťaží dosiahnutie účelu konania v danej veci.

…

3. Súd pri výbere zabezpečovacieho opatrenia prihliada na záujmy účastníkov alebo osôb zúčastnených v konaní tak, aby bola zabezpečená náležitá právna ochrana oprávneného a aby druhá strana nebola zaťažená viac ako je potrebné.“

18 Podľa článku 731 uvedeného poriadku:

„Ak zákon nestanovuje inak, zabezpečovacie opatrenie nemôže byť určené na uspokojenie pohľadávky.“

19 Článok 755 toho poriadku stanovuje:

„1. Ak predmetom zabezpečovacieho opatrenia nie je peňažná pohľadávka, súd nariadi zabezpečovacie opatrenie spôsobom, ktorý považuje za primeraný okolnostiam prípadu, pričom nie sú vylúčené opatrenia stanovené pre zabezpečenie peňažných pohľadávok. Súd môže najmä:

(1) upraviť práva a povinnosti účastníkov alebo zúčastnených osôb počas trvania tohto konania;

…

2^1. Ustanovenie článku 731 sa neuplatňuje, ak je navrhované zabezpečovacie opatrenie potrebné na odvrátenie hroziacej škody alebo iných následkov nepriaznivých pre oprávneného.

…“

Zákon o konkurze

20 Ustawa Prawo upadłościowe (zákon o konkurze) z 28. februára 2003, v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (Dz. U. 2022, položka 1520), v článku 146 stanovuje:

„1. Akékoľvek exekučné konanie na majetok patriaci do konkurznej podstaty, ktoré sa začalo pred dňom vyhlásenia konkurzu, sa automaticky preruší od tohto dňa. Toto konanie je zo zákona zastavené po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o vyhlásení konkurzu. …

2. Sumy získané z prerušeného exekučného konania, ktoré ešte neboli rozdelené, sa prevedú do konkurznej podstaty po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o vyhlásení konkurzu.

…

3. Po dne vyhlásenia konkurzu už nie je možné pristúpiť k exekúcii na majetok, ktorý je súčasťou konkurznej podstaty, ani vykonať alebo nariadiť zabezpečovacie opatrenia v súvislosti s majetkom úpadcu, s výnimkou zabezpečovacích opatrení vo vzťahu k pohľadávkam na výživné alebo pohľadávkam vyplývajúcim z nároku na náhradu škody z dôvodu spôsobenia choroby, práceneschopnosti, invalidity alebo úmrtia, ako aj z nárokov vyplývajúcich z premeny povinností

zo zmluvy, ktorou sa nadobúdateľ nehnuteľnosti zaviazal prevodcovi poskytovať starostlivosť, výživu a ubytovanie, na doživotnú rentu.“

Zákon o Bankovom garančnom fonde

21 Ustawa o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (zákon o Bankovom garančnom fonde, systéme ochrany vkladov a riešení krízovej situácie) z 10. júna 2016, v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (Dz. U. z roku 2022, položka 793, ďalej len „zákon o Bankovom garančnom fonde“), článku 135 ods. 1 a 4 stanovuje:

„1. Každé exekučné konanie alebo konanie o nariadení zabezpečovacích opatrení v súvislosti s aktívami inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, ktoré sa začalo pred začatím tohto riešenia krízovej situácie, sa zastaví.

…

4. Počas riešenia krízovej situácie nie je možné začať exekučné konanie ani konanie o nariadení zabezpečovacích opatrení proti subjektu, ktorého krízová situácia sa rieši.“

22 Podľa článku 142 ods. 1 tohto zákona Bankowy Fundusz Gwarancyjny (Bankový garančný fond, Poľsko) vnútroštátny orgán príslušný riešiť krízové situácie, môže pozastaviť právo uplatniť záložné práva týkajúce sa aktív inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, na obdobie, ktoré nepresahuje koniec pracovného dňa nasledujúceho po zverejnení oznámenia o pozastavení uvedeného práva.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

23 V roku 2007 žalobcovia vo veci samej, OF a jeho rodičia RI a EI, uzavreli ako spotrebitelia so spoločnosťou Getin Noble Bank zmluvu o hypotekárnom úvere na sumu 185 375,71 poľských zlotých (PLN) (približne 43 000 eur) na obdobie 360 mesiacov. Táto zmluva o úvere obsahovala ustanovenie o prepočte tejto sumy na švajčiarsky frank (CHF) podľa nákupného kurzu stanoveného touto bankou pre túto cudziu menu a o pohyblivej úrokovej sadzbe. Mesačné splátky vypočítané vo švajčiarskych frankoch sa splácali v poľských zlotých podľa predajného kurzu švajčiarskeho franku, ktorý takisto jednostranne stanovila uvedená banka.

24 Žalobcovia vo veci samej podali na Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava, Poľsko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, návrh týkajúci sa zmluvy o úvere, o ktorú ide vo veci samej. Tento návrh v prvom rade smeruje k určeniu neplatnosti tejto zmluvy z dôvodu nekalej povahy niektorých jej podmienok a v dôsledku toho k tomu, aby sa spoločnosti Getin Noble Bank uložila povinnosť zaplatiť sumy 48 352,97 PLN a 27 171,82 CHF (teda približne 11 300 a 29 000 eur), ktoré zodpovedajú mesačným splátkam zaplateným na základe plnenia uvedenej zmluvy ku dňu podania ich návrhu, spolu so zákonnými úrokmi z omeškania a trovami konania. Subsidiárne uvedený návrh smeruje k určeniu nekalej povahy dotknutých zmluvných podmienok a k dosiahnutiu ich vyhlásenia za neplatné.

25 Dňa 29. septembra 2022, keď prebiehalo konanie o návrhu, o ktorý ide vo veci samej, Bankový garančný fond konajúci ako vnútroštátny orgán pre riešenie krízových situácií prijal rozhodnutie o začatí riešenia krízovej situácie banky Getin Noble Bank. V rámci tohto konania Bankový

garančný fond využil nástroj preklenovacej inštitúcie v podobe zriadenia banky, v súčasnosti známej ako VELO Bank S.A., na ktorú boli prevedené takmer všetky aktíva, práva a záväzky spoločnosti Getin Noble Bank. Toto rozhodnutie z tohto prevodu vylúčilo majetkové práva vyplývajúce z faktických úkonov, právnych úkonov alebo porušení pravidiel týkajúcich sa zmlúv o pôžičke a zmlúv o úvere vyjadrených vo švajčiarskych frankoch alebo indexovaných na kurz švajčiarskeho franku, ako aj nároky vyplývajúce z týchto majetkových práv vrátane tých, ktoré sú predmetom občianskoprávnych a správnych konaní.

26 V nadväznosti na toto rozhodnutie Bankového garančného fondu žalobcovia vo veci samej podali na vnútroštátny súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia voči spoločnosti Getin Noble Bank, v rámci ktorého podali návrh na nariadenie zabezpečovacích opatrení týkajúcich sa práv a povinností účastníkov konania vo veci samej s cieľom, aby sa pozastavila ich zmluvná povinnosť platiť mesačné splátky splatné na základe zmluvy o úvere, o ktorú ide vo veci samej, až do definitívneho skončenia tohto konania, a aby sa spoločnosti Getin Noble Bank zakázalo podniknúť kroky smerujúce k vypovedaniu tejto zmluvy a uverejneniu oznámenia o nesplácaní dotknutého úveru.

27 Vnútroštátny súd uvádza, že o takomto návrhu na nariadenie zabezpečovacích opatrení sa rozhoduje na základe *prima facie* posúdenia opodstatnenosti tvrdení účastníkov konania, pričom sa zohľadnia všetky dôkazy zhromaždené vo veci samej. V prejednávanej veci tento súd zastáva názor, že podmienky zmluvy o úvere, o ktorú ide vo veci samej, napadnuté žalobcami vo veci samej, by mohli byť kvalifikované ako nekalé a že je možné, že táto zmluva by po vyhlásení týchto podmienok za neplatné nemohla ďalej existovať.

28 Vnútroštátny súd preto zastáva názor, že by malo byť možné vyhovieť návrhu na nariadenie zabezpečovacích opatrení spočívajúcich najmä v pozastavení povinnosti žalobcov vo veci samej platiť mesačné splátky úveru, o ktorý ide vo veci samej. V tejto súvislosti má však pochybnosti v kontexte, v ktorom je dotknutým predajcom alebo dodávateľom banka, ktorej krízová situácia sa rieši podľa smernice 2014/59.

29 V tejto súvislosti vnútroštátny súd poukazuje na ustanovenia článku 135 ods. 1 a 4 zákona o Bankovom garančnom fonde, podľa ktorých sa v prípade, že sa rieši krízová situácia banky, prebiehajúce konania o nariadení zabezpečovacích opatrení týkajúcich sa tejto banky musia zastaviť a je vylúčené začatie nového konania o nariadenie takýchto opatrení. Podľa tohto súdu tieto ustanovenia predstavujú rozširujúce, a teda nesprávne prebratie článku 70 ods. 1 a 4 smernice 2014/59.

30 Vnútroštátny súd v nadväznosti na žiadosť o informácie, ktorú mu zaslal Súdny dvor v súvislosti s prípadnou relevantnosťou článku 142 ods. 1 zákona o Bankovom garančnom fonde ako opatrenia na prebratie článku 70 ods. 1 smernice 2014/59, v podstate uviedol, že medzi týmito dvoma ustanoveniami skutočne existuje zhoda, ale že doplnenie článku 135 ods. 1 a 4 tohto zákona je problematické, pretože tieto posledné uvedené ustanovenia majú oveľa širšiu pôsobnosť ako uvedený článok 70 ods. 1.

31 Vnútroštátny súd sa pýta, či článok 135 ods. 1 a 4 zákona o Bankovom garančnom fonde zbavuje spotrebiteľov ochrany stanovenej smernicou 93/13, a či je z tohto dôvodu v rozpore so zásadami efektivity a proporcionality. Dotknutí spotrebitelia by totiž boli zbavení možnosti byť skutočne oslobodení od plnenia zmluvy, ktorá by bola potenciálne neplatná z toho dôvodu, že obsahuje

nekalé podmienky, počas trvania súdneho konania, ktorého cieľom je určenie nekalej povahy týchto podmienok, hoci sú vystavení riziku, že neskôr nebudú môcť mať prospech z reštitučného účinku vyplývajúceho z prípadného konštatovania uvedenej nekalej povahy.

32 Tento súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že v situácii, o akú ide vo veci samej, keď je exekúcia voči banke vylúčená, jediným účinným prostriedkom na dosiahnutie tohto reštitučného účinku by bolo započítanie vzájomných pohľadávok. V prípade vyhlásenia konkurzu na banku by však pohľadávka spotrebiteľa voči nej, týkajúca sa vrátenia súm zaplatených na základe zmluvy o úvere nad rámec požičanej istiny, podliehala rovnakému zaobchádzaniu ako pohľadávky ostatných veriteľov, čo by v praxi znamenalo, že spotrebiteľ by nemohol vymôcť svoju pohľadávku.

33 Okrem toho vnútroštátny súd poukazuje na zásadu uvedenú v článku 34 ods. 1 písm. g) smernice 2014/59, podľa ktorej by sa postupy riešenia krízových situácií mali vykonávať tak, aby veritelia neutrpeli väčšie straty ako v rámci bežného konkurzného konania. Uvádza, že pochybuje o tom, či je túto zásadu možné dodržať, ak je zakázané podať návrh na nariadenie zabezpečovacích opatrení spočívajúcich v pozastavení povinnosti platiť mesačné splátky úveru poskytnutého bankou, ktorej krízová situácia sa rieši, podľa zmluvy, ktorej platnosť je sporná.

34 Vnútroštátny súd totiž uvádza, že spor vo veci samej sa čiastočne týka pohľadávky, ktorú tento súd kvalifikuje ako „nepeňažnú“, keďže sa týka návrhu na určenie neplatnosti zmluvy o úvere, o ktorú ide vo veci samej, a že podľa článku 146 ods. 3 zákona o konkurze v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej je nariadenie zabezpečovacích opatrení v súvislosti s takouto pohľadávkou možné napriek začatiu konkurzného konania, keďže takéto opatrenia v podstate nepredstavujú zabezpečovacie opatrenia vo vzťahu k majetku úpadcu v zmysle tohto ustanovenia. Vnútroštátny súd vo svojej odpovedi na žiadosť Súdneho dvora o informácie uviedol, že návrh na nariadenie zabezpečovacích opatrení, o ktorý ide vo veci samej, by bol prípustný, ak by bol podaný po vyhlásení konkurzu na Getin Noble Bank, ku ktorému medzičasom došlo 20. júla 2023.

35 Túto „nepeňažnú pohľadávku“ treba odlišovať od pohľadávky týkajúcej sa vrátenia plnenia poskytnutého bez právneho dôvodu, ktorá vyplýva z reštitučného účinku spojeného s uplatnením smernice 93/13, ktorá má pre úpadcu majetkové dôsledky, a teda zabezpečovacie opatrenie v súvislosti s touto druhou pohľadávkou tak neprichádza do úvahy.

36 Vnútroštátny súd napokon zastáva názor, že treba zohľadniť skutočnosť, že v prípade vyhlásenia zmluvy o úvere, o ktorú ide vo veci samej, za neplatnú, by banka mala k dispozícii pohľadávku na splatenie požičanej istiny. V dôsledku toho by pozastavenie plnenia povinností žalobcov vo veci samej vyplývajúcich z tejto zmluvy predtým, než celková suma ich splátok dosiahne sumu zodpovedajúcu tejto istine, mohlo byť v rozpore s cieľom postupu riešenia krízovej situácie, pretože by obmedzilo alebo spomalilo proces vymáhania pohľadávok dotknutej banky, ktorého cieľom je uspokojiť iných veriteľov.

37 Za týchto okolností Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Majú sa článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 [smernice 93/13] v spojení so zásadami efektivity a proporcionality a článkom 34 ods. 1 písm. b) a g) a článkom 70 ods. 1 a 4 [smernice 2014/59] vykladať tak, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá neumožňuje vyhovieť návrhu spotrebiteľa na to, aby sa voči banke, vo vzťahu ku ktorej sa začalo riešenie krízovej situácie, nariadili zabezpečovacie opatrenia, spočívajúce v pozastavení, po dobu konania pred súdom,

povinnosti splácať mesačné splátky istiny a úrokov, splatné na základe zmluvy o úvere, ktorú súd môže vyhlásiť za neplatnú z dôvodu odstránenia nekalých zmluvných podmienok z tejto zmluvy, len preto, že ide o banku, ktorej krízová situácia sa rieši?“

O prejudiciálnej otázke

38 Na úvod treba v prvom rade konštatovať, že vnútroštátny súd žiada Súdny dvor, aby zohľadnil článok 70 ods. 1 a 4 smernice 2014/59 v rámci výkladu smernice 93/13, ktorý sa od neho požaduje, z dôvodu, že článok 135 ods. 1 a 4 zákona o Bankovom garančnom fonde, ktorý je v návrhu na začatie prejudiciálneho konania označený ako „vnútroštátna právna úprava“ uvedená v prejudiciálnej otázke, predstavuje prebratie tohto článku 70 ods. 1 a 4.

39 Tieto ustanovenia práva Únie na jednej strane a poľského práva na druhej strane sa však líšia, pokiaľ ide o ich predmet a pôsobnosť. Totiž zatiaľ čo článok 70 ods. 1 a 4 smernice 2014/59 sa týka obmedzujúcej právomoci, ktorú musí mať vnútroštátny orgán pre riešenie krízových situácií vo vzťahu k výkonu záložného práva spojeného s aktívami inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, a to počas mimoriadne krátkeho obdobia, ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, článok 135 ods. 1 a 4 zákona o Bankovom garančnom fonde sa týka zákazu uloženého vnútroštátnym súdom pokračovať v akomkoľvek exekučnom konaní alebo konaní o nariadení zabezpečovacích opatrení týkajúcich sa majetku takej inštitúcie tak dlho, ako sa rieši jej krízová situácia.

40 Okrem toho, ako v podstate uviedla generálna advokátka v bodoch 31 až 35 svojich návrhov, žalobcovia vo veci samej nie sú „záložnými veriteľmi“ inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši v zmysle článku 70 ods. 1 smernice 2014/59. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania totiž vyplýva, že sú zmluvnou protistranou takejto inštitúcie, ktorí proti nej podali žalobu s cieľom dosiahnuť uznanie existencie jednak „pohľadávky“ spočívajúcej vo vyhlásení zmluvy o úvere za neplatnú a jednak peňažnej pohľadávky spočívajúcej vo vrátení súm, ktoré jej boli vyplatené v rámci plnenia tejto zmluvy. S týmito údajnými pohľadávkami nie je spojené žiadne „záložné právo vo vzťahu k akýmkoľvek aktívam danej inštitúcie“ v zmysle uvedeného článku 70 ods. 1 Okrem toho návrh na nariadenie predbežného opatrenia spočívajúceho v nariadení zabezpečovacích opatrení, o aké ide vo veci samej, spočívajúcich v podstate v pozastavení plnenia povinnosti platiť zostávajúce sumy splatné v budúcich splátkach stanovených v uvedenej zmluve počas konania vo veci samej, nesúvisí s takouto zárukou (pozri v tomto zmysle uznesenie z 20. februára 2024, Getin Noble Bank, C-34/23, EU:C:2024:203, bod 32).

41 Okrem toho sa zdá, že v nadväznosti na žiadosť Súdneho dvora o informácie vnútroštátny súd pripustil, ako tvrdili poľská vláda a Európska komisia vo svojich pripomienkach v rámci tohto konania, že článok 70 smernice 2014/59 bol prebratý do poľského práva inými ustanoveniami zákona o Bankovom garančnom fonde, a to ustanoveniami článku 142 tohto zákona.

42 V druhom rade v rozsahu, v akom vnútroštátny súd v prejudiciálnej otázke odkazuje na zásadu efektivity a zásadu proporcionality, treba konštatovať, že výslovne neuvádza dôvod, pokiaľ ide o túto druhú uvedenú zásadu. Podľa článku 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora však musí návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahovať uvedenie dôvodov, pre ktoré sa vnútroštátny súd rozhodol položiť otázku o výklade alebo platnosti určitých ustanovení práva Únie, ako aj súvislosti, ktoré vnútroštátny súd vidí medzi týmito ustanoveniami a svojou právnou úpravou uplatniteľnou vo vnútroštátnom konaní, pričom táto požiadavka platí aj pre všeobecné zásady práva Únie, na ktoré sa vnútroštátny súd pýta v rámci takéhoto návrhu.

43 V dôsledku toho treba dospieť k záveru, že vnútroštátny súd sa svojou otázkou v podstate pýta, či sa článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení so zásadou efektivity a článkom 34 ods. 1 písm. b) a g) smernice 2014/59 majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť zamietnuť návrh spotrebiteľa na nariadenie zabezpečovacích opatrení, smerujúci k pozastaveniu splácania mesačných splátok, ktoré je tento spotrebiteľ povinný splácať na základe zmluvy o úvere, ktorej vyhlásenie za neplatnú navrhuje z toho dôvodu, že obsahuje nekalé podmienky, až do prijatia konečného rozhodnutia o tomto poslednom uvedenom návrhu, a to len z dôvodu, že na banku, s ktorou bola táto zmluva uzavretá, sa vzťahuje postup riešenia krízovej situácie v zmysle smernice 2014/59, v rámci ktorého bol využitý nástroj preklenovacej inštitúcie v podobe zriadenia inej banky, na ktorú bola prevedená podstatná časť aktív, práv a záväzkov banky, ktorej krízová situácia sa rieši, ale nie dotknutá zmluva, ktorá zostala v majetku zvyškovej inštitúcie, hoci takéto zabezpečovacie opatrenia sú potrebné na zabezpečenie plnej účinnosti tohto konečného rozhodnutia.

44 Na úvod treba pripomenúť, že cieľom smernice 93/13 je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa [pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. septembra 2018, Bankia, C-109/17, EU:C:2018:735, bod 36, ako aj z 15. júna 2023, Getin Noble Bank (Pozastavenie plnenia zmluvy o úvere), C-287/22, EU:C:2023:491, bod 36 a citovanú judikatúru]. Tento cieľ je v súlade s požiadavkou vyplývajúcou z článku 38 Charty základných práv, ktorá samotná spočíva v zabezpečení vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa v politikách Únie, pričom táto požiadavka platí osobitne pre vykonávanie tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. septembra 2024, Novo Banco a i., C-498/22 až C-500/22, EU:C:2024:686, bod 137, ako aj citovanú judikatúru).

45 Na tento účel na jednej strane článok 6 ods. 1 smernice 93/13 ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa, neboli pre spotrebiteľa záväzné.

46 Z toho vyplýva, že vnútroštátne súdy sú povinné neuplatniť nekalé podmienky, aby tieto ustanovenia nemali záväzné účinky voči spotrebiteľom s výnimkou prípadu, ak s tým spotrebiteľ nesúhlasí [rozsudok z 15. júna 2023, Getin Noble Bank (Pozastavenie plnenia zmluvy o úvere), C-287/22, EU:C:2023:491, bod 37 a citovaná judikatúra].

47 Ak ide o nekalé podmienky, ktoré ukladajú povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, táto povinnosť má vo vzťahu k tejto sume v zásade reštitučný účinok. Požiadavka obnoviť právnu a skutkovú situáciu, v ktorej by sa dotknutý spotrebiteľ nachádzal v prípade neexistencie týchto nekalých podmienok, najmä na základe práva na vrátenie výhod, ktoré predajca alebo dodávateľ bez právneho dôvodu získal na základe uvedených nekalých podmienok, ktoré teda treba spotrebiteľovi priznať, je súčasťou samotnej podstaty ochrany zaručenej spotrebiteľom smernicou 93/13 [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. júna 2022, Profi Credit Bulgaria (Úprava *ex offo* v prípade nekalých podmienok), C-170/21, EU:C:2022:518, body 42 a 43 a citovanú judikatúru].

48 Na druhej strane podľa článku 7 ods. 1 tejto smernice 93/13 členské štáty sú povinné zaviesť prostriedky, ktoré sú súčasne primerané a účinné, s cieľom zabrániť ďalšiemu uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách, ktoré so spotrebiteľmi uzavrel predajca alebo dodávateľ.

49 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že vzhľadom na povahu a význam verejného záujmu, z ktorého vychádza ochrana spotrebiteľov zaručená smernicou 93/13, jej článok 6 ods. 1 sa musí považovať za ustanovenie rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré majú v rámci vnútroštátneho právneho poriadku právnu silu noriem verejného poriadku (rozsudky zo

6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 52, a zo 17. mája 2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, bod 24). Článok 7 ods. 1 tejto smernice je tiež priamo spojený s týmto verejným záujmom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 56).

50 Keďže právo Únie neharmonizuje konania uplatniteľné na preskúmanie prípadnej nekalej povahy zmluvnej podmienky, tieto konania patria do pôsobnosti vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov na základe zásady ich procesnej autonómie, avšak pod podmienkou, že dodržiavajú zásady ekvivalencie a efektivity [pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. apríla 2024, Profi Credit Polska (Obnova konania ukončeného právoplatným rozhodnutím), C-582/21, EU:C:2024:282, bod 74 a citovanú judikatúru].

51 Podľa zásady efektivity procesné podmienky žalôb smerujúcich k zabezpečeniu ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, nesmú prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré priznáva právny poriadok Únie. Dodržiavanie požiadaviek vyplývajúcich z tejto zásady sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie predmetných ustanovení v celom konaní, priebeh tohto konania a osobitosti týchto ustanovení na rôznych stupňoch vnútroštátnych súdov [pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. apríla 2024, Profi Credit Polska (Obnova konania ukončeného právoplatným rozhodnutím), C-582/21, EU:C:2024:282, body 40 a 41 a citovanú judikatúru].

52 Treba ešte zdôrazniť, že povinnosť členských štátov zabezpečiť efektivitu práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, zahŕňa, osobitne pokiaľ ide o práva vyplývajúce zo smernice 93/13, požiadavku účinnej súdnej ochrany zakotvenú tiež v článku 47 Charty základných práv, ktorá osobitne platí pre procesné podmienky žalôb založených na takýchto právach [pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. apríla 2024, Profi Credit Polska (Obnova konania ukončeného právoplatným rozhodnutím), C-582/21, EU:C:2024:282, bod 76 a citovanú judikatúru].

53 Hoci teda prináleží členským štátom, aby prostredníctvom svojho vnútroštátneho práva definovali podmienky, v rámci ktorých sa preukazuje určenie nekalej povahy podmienky obsiahnutej v zmluve a realizujú sa konkrétne právne účinky tohto určenia, uvedené určenie musí umožniť navrátenie právnej a skutkovej situácie, v ktorej by sa bol dotknutý spotrebiteľ nachádzal, ak by táto nekalá podmienka neexistovala, v prípade potreby prostredníctvom priznania práva na vrátenie výhod, ktoré predajca alebo dodávateľ získal bez právneho dôvodu. Takýto vnútroštátny právny rámec ochrany, ktorú spotrebiteľom zaručuje smernica 93/13, totiž nemôže zasahovať do podstaty tejto ochrany [pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. júna 2023, Getin Noble Bank (Pozastavenie plnenia zmluvy o úvere), C-287/22, EU:C:2023:491, bod 39 a citovanú judikatúru).

54 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že skutočnosť, že spotrebiteľ je zbavený možnosti dosiahnuť prerušenie exekučného konania začatého na základe exekučného titulu založeného na zmluvnej podmienke, ktorej platnosť je napadnutá na súde z dôvodu jej nekalej povahy, je v rozpore s článkom 7 ods. 1 smernice 93/13, ak by v prípade neexistencie tohto prerušenia rozhodnutie, ktoré má byť vydané vo veci samej, ktorým sa konštatuje nekalá povaha tejto podmienky, poskytlo tomuto spotrebiteľovi len ochranu *a posteriori*, výlučne v podobe náhrady škody, ktorá by bola neúplná a nedostatočná, a preto by nepredstavovala ani primeraný, ani účinný prostriedok na zabránenie uplatňovaniu tejto zmluvnej podmienky (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. marca 2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 60).

55 V dôsledku toho ochrana, ktorú spotrebiteľom zaručuje smernica 93/13, najmä jej článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1, vyžaduje, že v prípade, keď existujú dostatočné indície o neplatnosti zmluvných podmienok, ktoré spotrebiteľ napadol, alebo dokonca samotnej zmluvy, takže je pravdepodobné vrátenie všetkých súm, ktoré tento spotrebiteľ zaplatil, alebo ich časti, vnútroštátny súd musí mať možnosť nariadiť primerané zabezpečovacie opatrenie, ak je to potrebné na zabezpečenie plnej účinnosti rozhodnutia, ktoré má byť vydané, pokiaľ ide o nekalú povahu zmluvných podmienok [pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. marca 2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, body 59, 60 a 64; z 26. júna 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, body 57 a 58, ako aj z 15. júna 2023, Getin Noble Bank (Pozastavenie plnenia zmluvy o úvere), C-287/22, EU:C:2023:491, body 43 a 60].

56 Plná účinnosť rozhodnutia, ktoré sa má vydať vo veci samej najmä vyžaduje, aby bolo možné zabrániť tomu, že počas súdneho konania, ktorého dĺžka môže byť značná, spotrebiteľ zaplatí vyššie sumy, než tie, ktoré by boli skutočne splatné, ak by sa týmto rozhodnutím konštatovala nekalá povaha napadnutých zmluvných podmienok, takže v takom prípade môže byť nevyhnutné nariadiť zabezpečovacie opatrenia [pozri v tomto zmysle uznesenie z 26. októbra 2016, Fernández Oliva a i., C-568/14 až C-570/14, EU:C:2016:828, bod 35, ako aj rozsudok z 15. júna 2023, Getin Noble Bank (Pozastavenie plnenia zmluvy o úvere), C-287/22, EU:C:2023:491, bod 42].

57 Okrem toho sa potreba nariadiť zabezpečovacie opatrenia musí posúdiť vzhľadom na všetky okolnosti prejednávanej veci [pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. júna 2023, Getin Noble Bank (Pozastavenie plnenia zmluvy o úvere), C-287/22, EU:C:2023:491, bod 59].

58 V tejto súvislosti je v prípade zmluvy o úvere možnosť vnútroštátnych súdov nariadiť takéto opatrenie o to nevyhnutnejšia, ak spotrebiteľ pri plnení tejto zmluvy už zaplatil alebo podstúpil riziko, že bude musieť úverovej inštitúcii zaplatiť sumu prevyšujúcu požičanú sumu [pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. júna 2023, Getin Noble Bank (Pozastavenie plnenia zmluvy o úvere), C-287/22, EU:C:2023:491, body 52 a 59].

59 Ako však uviedol vnútroštátny súd, treba uviesť, že prípadné konštatovanie nekalej povahy zmluvných podmienok napadnutých spotrebiteľom neznamená zánik všetkých pohľadávok úverovej inštitúcie voči tomuto spotrebiteľovi.

60 V prejednávanej veci sa otázky vnútroštátneho súdu týkajú najmä skutočnosti, že vnútroštátne právo, najmä článok 135 ods. 1 a 4 zákona o Bankovom garančnom fonde, vylučuje akúkoľvek možnosť nariadenia zabezpečovacích opatrení, ak predajca alebo dodávateľ, ktorý so spotrebiteľom uzavrel zmluvu, ktorej platnosť je napadnutá na súde, a to podľa *prima facie* posúdenia oprávnene, je úverovou inštitúciou, ktorej krízová situácia sa rieši.

61 Vzhľadom na otázku položenú týmto súdom treba teda určiť, či v prípade, že sa na úverovú inštitúciu vzťahuje postup riešenia krízovej situácie, v rámci ktorého sa použije nástroj preklenovacej inštitúcie zriadením banky, na ktorú bola prevedená podstatná časť aktív, práv a záväzkov tejto úverovej inštitúcie, má článok 34 ods. 1 písm. b) a g), smernice 2014/59 vplyv na možnosť, ktorú vnútroštátny súd musí mať, nariadiť zabezpečovacie opatrenia navrhované spotrebiteľom s cieľom zabezpečiť plnú účinnosť súdneho rozhodnutia, ktoré sa má vydať v súvislosti s údajnou nekalou povahou podmienky zmluvy, ktorá zostala v majetku zvyškovej inštitúcie.

62 Článok 34 ods. 1 písm. b) smernice 2014/59 v podstate stanovuje poradie, v ktorom osoby dotknuté začatím postupu riešenia krízových situácií v zásade znášajú straty inštitúcie, na ktorú sa vzťahuje tento postup, pričom prvými v tomto poradí sú akcionári a nasledujú veritelia tejto inštitúcie v súlade s hierarchiou ich nárokov v rámci bežného konkurzného konania, ktoré podľa článku 2 ods. 1 bodu 47 smernice 2014/59 patrí do pôsobnosti vnútroštátneho práva.

63 Tento článok 34 ods. 1 písm. b) teda neobsahuje nijaký údaj o možnosti spotrebiteľa dosiahnuť pozastavenie jeho vlastných povinností vo vzťahu k inštitúcii, ktorej krízová situácia sa rieši.

64 Pokiaľ ide o článok 34 ods. 1 písm. g) smernice 2014/59, tento článok stanovuje zásadu, podľa ktorej žiadny veriteľ neutrpí vyššie straty než straty, ktoré by utrpel, ak by sa inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, zlikvidovala v rámci bežného konkurzného konania v súlade s článkami 73 až 75 tejto smernice.

65 Ako v podstate uviedla generálna advokátka v bodoch 72 až 74 svojich návrhov, skutočnosť, že toto ustanovenie výslovne odkazuje na články 73 až 75 smernice 2014/59, znamená, že sa týka ochranného opatrenia, z ktorého síce majú prospech okrem iného veritelia inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, ale uplatňuje sa až *a posteriori*. Toto opatrenie totiž predpokladá porovnanie strát, ktoré títo veritelia skutočne utrpeli, so zreteľom na skutočné zaobchádzanie s nimi v rámci riešenia krízovej situácie tejto inštitúcie, so stratami, ktoré by im vznikli, ak by uvedená inštitúcia vstúpila do bežného konkurzného konania v momente, keď bolo prijaté rozhodnutie o prijatí opatrenia na riešenie krízovej situácie. V prípade, že sa ukáže, že prvé uvedené straty sú vyššie ako tie druhé, im uvedené opatrenie umožňuje dosiahnuť vyplatenie rozdielu z mechanizmu financovania riešenia krízových situácií.

66 Preto sa „zásada neznevýhodnenia veriteľov“ uvedená v odôvodnení 5 smernice 2014/59 v spojení s jej článkom 34 ods. 1 písm. g) a článkami 73 až 75 tejto smernice netýka prípadnej procesnej ochrany týkajúcej sa nariadenia zabezpečovacích opatrení, o aké ide vo veci samej, z ktorej by mohli mať prospech veritelia zvyškovej inštitúcie v rámci postupu riešenia krízových situácií. Ani tento článok 34 ods. 1 písm. g) teda nie je relevantný na zodpovedanie otázky, či vnútroštátny súd musí mať právomoc nariadiť také zabezpečovacie opatrenia, o aké ide vo veci samej.

67 Navyše treba uviesť, ako v podstate uviedla generálna advokátka v bode 75 svojich návrhov, že ani žiadne iné ustanovenie smernice 2014/59 sa nemôže týkať takejto ochrany, keďže neexistuje osobitné ustanovenie týkajúce sa návrhov na nariadenie zabezpečovacích opatrení podaných veriteľmi inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši.

68 Z toho vyplýva, že ustanovenia, ako je článok 135 ods. 1 a 4 zákona o Bankovom garančnom fonde, patria do pôsobnosti článku 1 ods. 2 smernice 2014/59, ktorý stanovuje, že členské štáty môžu prijať alebo si ponechať prísnejšie alebo dodatočné pravidlá v porovnaní s pravidlami stanovenými v tejto smernici a v delegovaných a vykonávacích aktoch prijatých na základe tejto smernice.

69 Podľa tohto posledného uvedeného ustanovenia môžu členské štáty prijať takéto pravidlá za predpokladu, že majú všeobecnú platnosť a nie sú v rozpore s touto smernicou a s delegovanými a vykonávacími aktmi prijatými na základe tejto smernice.

70 Za týchto podmienok treba overiť, či uplatnenie relevantných ustanovení smernice 93/13 v kontexte, o aký ide vo veci samej, nemôže zbaviť postup riešenia krízových situácií potrebného účinku alebo narušiť jeho vykonanie.

71 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že ciele spočívajúce v zabezpečení stability bankového a finančného systému, ako aj v zabránení systémovému riziku, predstavujú ciele všeobecného záujmu sledované Úniou. Smernica 2014/59 teda stanovuje, že vo výnimočnom hospodárskom kontexte sa použije postup, ktorý môže ovplyvniť najmä práva veriteľov úverovej inštitúcie alebo investičnej spoločnosti s cieľom zachovať finančnú stabilitu členských štátov vytvorením konkurzného režimu odchyľujúceho sa od všeobecného práva týkajúceho sa konkurzného konania, ktorého uplatnenie je povolené len za výnimočných okolností a musí byť odôvodnené prevažujúcim všeobecným záujmom. Výnimočná povaha tohto režimu znamená, že uplatnenie iných ustanovení práva Únie možno vylúčiť, ak tieto ustanovenia môžu zbaviť postup riešenia krízových situácií potrebného účinku alebo narušiť jeho vykonanie [rozsudok z 5. mája 2022, Banco Santander (Riešenie krízovej situácie banky Banco Popular), C-410/20, EU:C:2022:351, body 36 a 37).

72 Vzhľadom na to treba uviesť, že v kontexte, o aký ide vo veci samej, bol potrebný účinok postupu riešenia krízovej situácie v zásade dosiahnutý od okamihu, keď bol použitý nástroj preklenovacej inštitúcie, a to súčasne s prevodom podstatnej časti aktív, práv a záväzkov inštitúcie, na ktorú sa vzťahuje tento postup, na preklenovaciu inštitúciu, takže procesné incidenty, ku ktorým došlo v konaniach týkajúcich sa aktív, ktoré zostali v majetku zvyškovej inštitúcie, nemôžu na tento účel ohroziť ani narušiť vykonanie postupu riešenia krízovej situácie. Okrem toho treba zdôrazniť, že od tohto okamihu sa má táto zvyšková inštitúcia likvidovať v rámci bežného konkurzného konania podľa článku 37 ods. 6 smernice 2014/59.

73 Okolnosti vo veci samej sa teda odlišujú od okolností uvedených v rozsudkoch z 5. mája 2022, Banco Santander (Riešenie krízovej situácie banky Banco Popular) (C-410/20, EU:C:2022:351), a z 5. septembra 2024, Novo Banco a i. (C-498/22 až C-500/22, EU:C:2024:686), keďže veci, v ktorých boli vydané tieto dva rozsudky, sa týkali subjektov vytvorených po začatí postupu riešenia krízovej situácie, a nie zvyškovej inštitúcie.

74 Okrem toho, ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, podľa *prima facie* posúdenia vnútroštátneho súdu by nariadenie zabezpečovacích opatrení za takých okolností, o aké ide vo veci samej, ktorých cieľom je zabrániť tomu, aby sa platby naďalej vykonávali na základe zmluvných podmienok, ktorých nekalá povaha vyplýva z ustálenej vnútroštátnej judikatúry, malo za následok, že by sa zabránilo zvýšeniu majetku zvyškovej inštitúcie len do výšky súm bez právneho dôvodu, ktoré by v praxi spotrebitelia museli zaplatiť len z dôvodu pokračovania konania, ktoré sa začalo na ich návrh vo veci samej. V situácii, keď sa tak ako v prejednávanej veci zdá, že spotrebiteľ vykonal platby v celkovej výške zodpovedajúcej približne požičanej istine, je totiž potrebné, aby vnútroštátny súd mohol rozhodnúť o pozastavení povinnosti tohto spotrebiteľa platiť mesačné splátky splatné na základe zmluvy o úvere, ktorej vyhlásenie za neplatnú sa navrhuje, aby sa zabránilo tomu, že táto zvyšková inštitúcia dostane vyššie sumy, než sú sumy, na ktoré by mala právny nárok v prípade vyhlásenia tejto zmluvy za neplatnú.

75 Z vyššie uvedeného vyplýva, článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení so zásadou efektivity a smernicou 2014/59 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť zamietnuť návrh spotrebiteľa na nariadenie zabezpečovacích opatrení, smerujúci k pozastaveniu splácania mesačných splátok, ktoré je tento spotrebiteľ povinný splácať na základe zmluvy o úvere, ktorej vyhlásenie za neplatnú navrhuje z toho dôvodu, že obsahuje nekalé podmienky, až do prijatia konečného rozhodnutia o tomto poslednom uvedenom návrhu, a to len z dôvodu, že na banku, s ktorou bola táto zmluva uzavretá, sa vzťahuje postup riešenia krízovej situácie v zmysle smernice 2014/59, v rámci

ktorého bol využitý nástroj preklenovacej inštitúcie v podobe zriadenia inej banky, na ktorú bola prevedená podstatná časť aktív, práv a záväzkov banky, ktorej krízová situácia sa rieši, ale nie dotknutá zmluva, ktorá zostala v majetku zvyškovej inštitúcie, hoci takéto zabezpečovacie opatrenia sú potrebné na zabezpečenie plnej účinnosti tohto konečného rozhodnutia. V rámci preskúmania potrebnosti nariadenia týchto zabezpečovacích opatrení musí vnútroštátny súd zohľadniť skutočnosť, že spotrebiteľ zaplatil alebo mu hrozí, že v priebehu súdneho konania zaplatí vyššiu sumu, než by bola suma skutočne splatná v prípade vyhlásenia tejto zmluvy za neplatnú.

O trovách

76 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v spojení so zásadou efektivity a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ z 15. mája 2014, ktorou sa stanovuje rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností a ktorou sa mení smernica Rady 82/891/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EÚ, 2012/30/EÚ a 2013/36/EÚ a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1093/2010 a (EÚ) č. 648/2012,

sa majú vykladať v tom zmysle, že:

bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť zamietnuť návrh spotrebiteľa na nariadenie zabezpečovacích opatrení, smerujúci k pozastaveniu splácania mesačných splátok, ktoré je tento spotrebiteľ povinný splácať na základe zmluvy o úvere, ktorej vyhlásenie za neplatnú navrhuje z toho dôvodu, že obsahuje nekalé podmienky, až do prijatia konečného rozhodnutia o tomto poslednom uvedenom návrhu, a to len z dôvodu, že na banku, s ktorou bola táto zmluva uzavretá, sa vzťahuje postup riešenia krízovej situácie v zmysle smernice 2014/59, v rámci ktorého bol využitý nástroj preklenovacej inštitúcie v podobe zriadenia inej banky, na ktorú bola prevedená podstatná časť aktív, práv a záväzkov banky, ktorej krízová situácia sa rieši, ale nie dotknutá zmluva, ktorá zostala v majetku zvyškovej inštitúcie, hoci takéto zabezpečovacie opatrenia sú potrebné na zabezpečenie plnej účinnosti tohto konečného rozhodnutia. V rámci preskúmania potrebnosti nariadenia týchto zabezpečovacích opatrení musí vnútroštátny súd zohľadniť skutočnosť, že spotrebiteľ zaplatil alebo mu hrozí, že v priebehu súdneho konania zaplatí vyššiu sumu, než by bola suma skutočne splatná v prípade vyhlásenia tejto zmluvy za neplatnú.

Podpisy